

Flitspeiling Coronavirus 8-meting

Rapport – Flitspeiling voor het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

19 juni 2020

Petra Immerzeel
Sr. Research Consultant
petra.immerzeel@samr.nl
06 13 90 90 96



MarketResponse
Data ▶ Insights ▶ Consultancy

Inleidend

In opdracht van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport heeft MarketResponse representatief onderzoek uitgevoerd onder Nederlanders van 18 jaar en ouder met als onderwerp COVID-19, het nieuwe coronavirus. Er zijn nu in totaal negen metingen uitgevoerd. De huidige meting (8-meting) is uitgevoerd van 16 juni 16:00 uur t/m 17 juni 09:00 uur. In de bijlagen staat vermeld op welke momenten de eerdere metingen zijn uitgevoerd.

In alle metingen zijn de vragen zoveel mogelijk gelijk gehouden. Er worden vragen gesteld over:

- > Zorgen rond het nieuwe coronavirus;
- > Reden van zorgen over het virus;
- > Informatiebehoefte rond het coronavirus;
- > Vertrouwen in de informatievoorziening en maatregelen van de overheid rond het coronavirus;
- > (sinds 3-meting, en sinds 4-meting in huidige vorm) Begrip voor de maatregelen;
- > (sinds 4-meting) Bekendheid belangrijkste maatregelen en gedrag (per meting aangescherpt waar nodig).

Dit rapport start met de conclusies. Vervolgens worden de resultaten getoond van de 8-meting, waar relevant in vergelijking tot de eerdere metingen. Tevens worden relevante significante verschillen tussen groepen besproken. Afsluitend is een onderzoeksverantwoording opgenomen.



Conclusies

De bezorgdheid over het coronavirus blijft langzaam afnemen. Net meer dan 6 op de 10 is (heel erg) bezorgd.

De bezorgdheid over het coronavirus onder Nederlanders daalt langzaam verder sinds de piek van eind maart (78% (heel erg) bezorgd). Net meer dan 6 op de 10 burgers (63%) is (heel erg) bezorgd en ruim 1 op de 10 (12%) van de Nederlanders is (helemaal) niet bezorgd. Dit percentage is stabiel ten opzichte van de vorige meting (11%). De zorgen die spontaan worden geuit zijn wederom vergelijkbaar met de vorige meting: angst voor besmetting en ziek worden blijven vaak genoemd. Men blijft zich daarnaast (net zoals eerder) zorgen maken over de toekomst: gevolgen voor de samenleving, de economie en werk. Opvallend is de toename in de zorgen over een mogelijke tweede besmettingsgolf en uitbraak van het virus. Hoewel er de vorige meting een afname was te zien in het meest genoemde zorgpunt in de geholpen antwoorden (besmetting/ziek worden) van 70% naar 63%), zien we nu weer een lichte toename (naar 66%). De daling in de zorgen over de samenleving en het bedrijfsleven zet verder door. De zorgen over de juistheid van de maatregelen van de overheid nemen weer iets toe.

Nadruk in informatiebehoefte op gevolgen voor de samenleving neemt af. De groep Nederlanders die al voldoende weet stijgt.

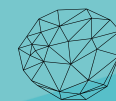
Ten opzichte van de vorige meting zien we een redelijk vergelijkbaar beeld. De dalende informatiebehoefte rondom het voorkomen van zelf ziek worden is nu stabiel. Waar de informatiebehoefte rondom details van overheidsmaatregelen eerder steeg, daalt deze nu. In lijn met de zorgen, zien we ook hier een daling in de informatiebehoefte rondom de gevolgen van het coronavirus voor de Nederlandse samenleving (nog nét nummer 1 in de informatiebehoefte) en de gevolgen voor bedrijven. Het percentage Nederlanders dat voldoende weet over het coronavirus was een tijdje stabiel maar neemt nu weer toe. Ook de vraag naar informatie voor als men op reis is toegenomen.

Het gemiddelde vertrouwen in de informatievoorziening en maatregelen vanuit de overheid neemt iets af, wel heeft nog steeds 8 op de 10 voldoende vertrouwen.

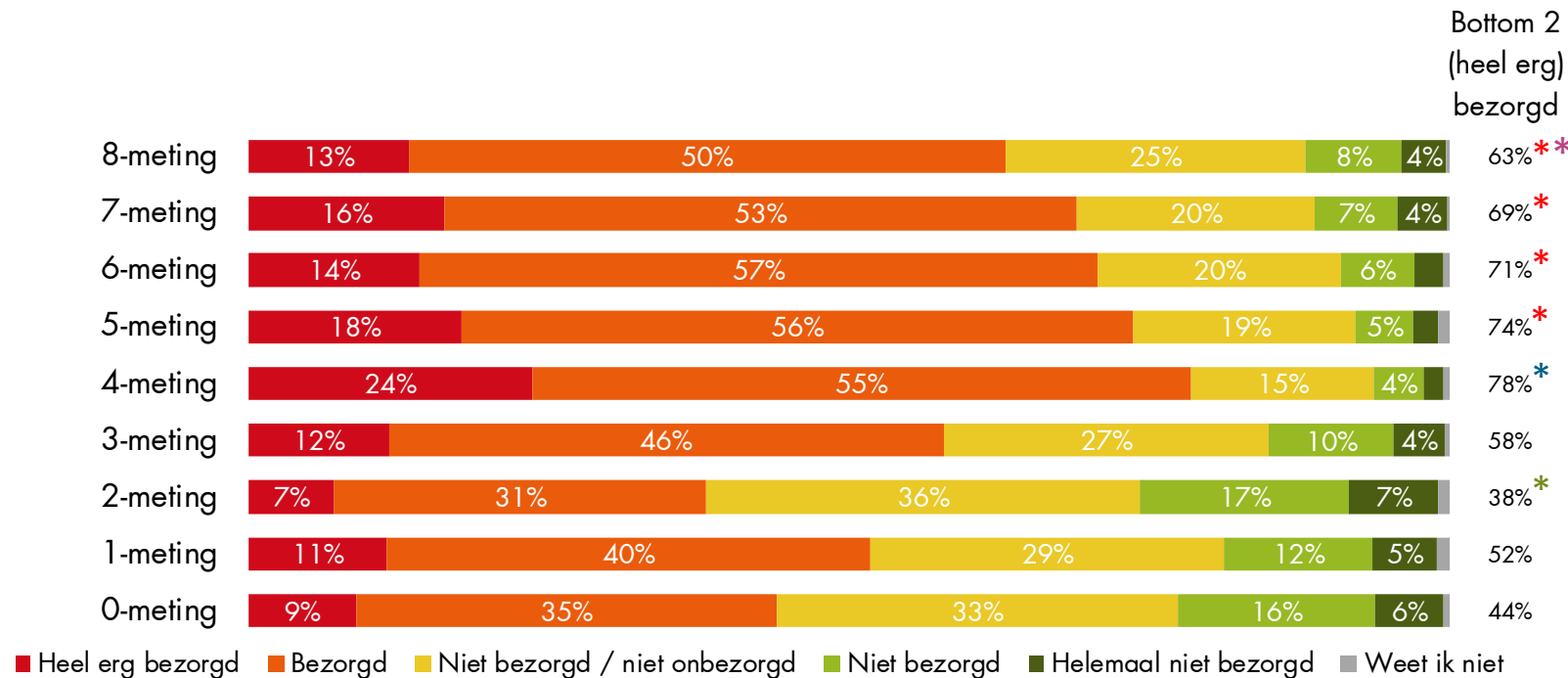
Ruim 8 op de 10 Nederlanders heeft voldoende tot goed vertrouwen in de informatievoorziening van de overheid rondom het coronavirus (rapportcijfer 6 t/m 10) en ongeveer 1 op de 7 heeft hier onvoldoende vertrouwen in (rapportcijfer 1 t/m 5). Hiermee neemt het vertrouwen licht af, ten opzichte van de vorige meting. Ook het vertrouwen in de maatregelen die de overheid neemt rond het virus neemt licht af, maar blijft groot. Een ruime 8 op de 10 heeft hier voldoende tot goed vertrouwen in (6 t/m 10) en ongeveer 1 op de 5 heeft hier onvoldoende vertrouwen in (rapportcijfer 1 t/m 5). De lichte daling is ook zichtbaar in het gemiddelde vertrouwen. Het vertrouwen in de informatievoorziening krijgt een 7,1 (7-meting: 7,3) en het vertrouwen in de maatregelen vanuit de overheid krijgt een 6,9 (7-meting: 7,1).

7 tot 8 op de 10 Nederlanders heeft begrip voor de basisregels. Het begrip voor de specifieke maatregelen daalt verder. Nederlanders volgen maatregelen rondom corona klachten opnieuw beter op. De 1,5 meter regel past men minder toe.

De dalende trend in het begrip voor de maatregelen zet voort, wel is er nog steeds veel begrip onder de Nederlanders. Voor alle basisregels (vermijd drukte, 1,5 meter afstand, werk zoveel mogelijk thuis, verkoudheidsklachten: blijft thuis) heeft 7 tot 8 op de 10 veel begrip. Opnieuw ligt dit vaak onder jongeren wat lager. Het begrip voor de specifieke maatregelen neemt gemiddeld gezien af. Bij het uitoefenen van contactberoepen, openen van basisscholen, terrassen open, en het voortgezet onderwijs wordt er vaker veel begrip gekozen dan de vorige metingen. Het toepassen van de hygiëne maatregelen is stabiel ten opzichte van de vorige meting, wel zien we een lichte daling. Het groeten zonder handen te schudden wordt nog steeds het vaakst gedaan (76% doet dit altijd, net iets minder dan de 7-meting). Opnieuw volgen Nederlanders de maatregelen rondom coronaklachten (thuis blijven) beter op dan tijdens de 7-meting. Het vooral vanuit huis werken daalt juist licht. Het toepassen van de 1,5 meter afstand regel daalt opnieuw verder af, in alle situaties die voorgelegd zijn. Verder gaan Nederlanders weer vaker naar een fysieke winkel en komen opnieuw meer buiten voor ontspanning. Tegelijkertijd zegt men reizen met het openbaar vervoer meer te vermijden dan bij de laatste meting. Redenen waarom men de maatregelen minder toepast lopen uiteen. Meest genoemd is de versoepeling van regels, het dalend aantal besmettingen en het gedrag van andere mensen.



Bezorgdheid van Nederlanders over het coronavirus blijft langzaam afnemen; net meer dan 6 op de 10 is (heel erg) bezorgd



* significant lager dan 7-, 6-, 5- en 4-meting

* significant hoger dan 3-, 2-, 1- en 0-meting

* significant hoger dan alle andere metingen

* 2-meting significant lager dan alle andere metingen

Vraag: Maakt u zich zorgen over COVID-19, het nieuwe coronavirus?
Basis: allen

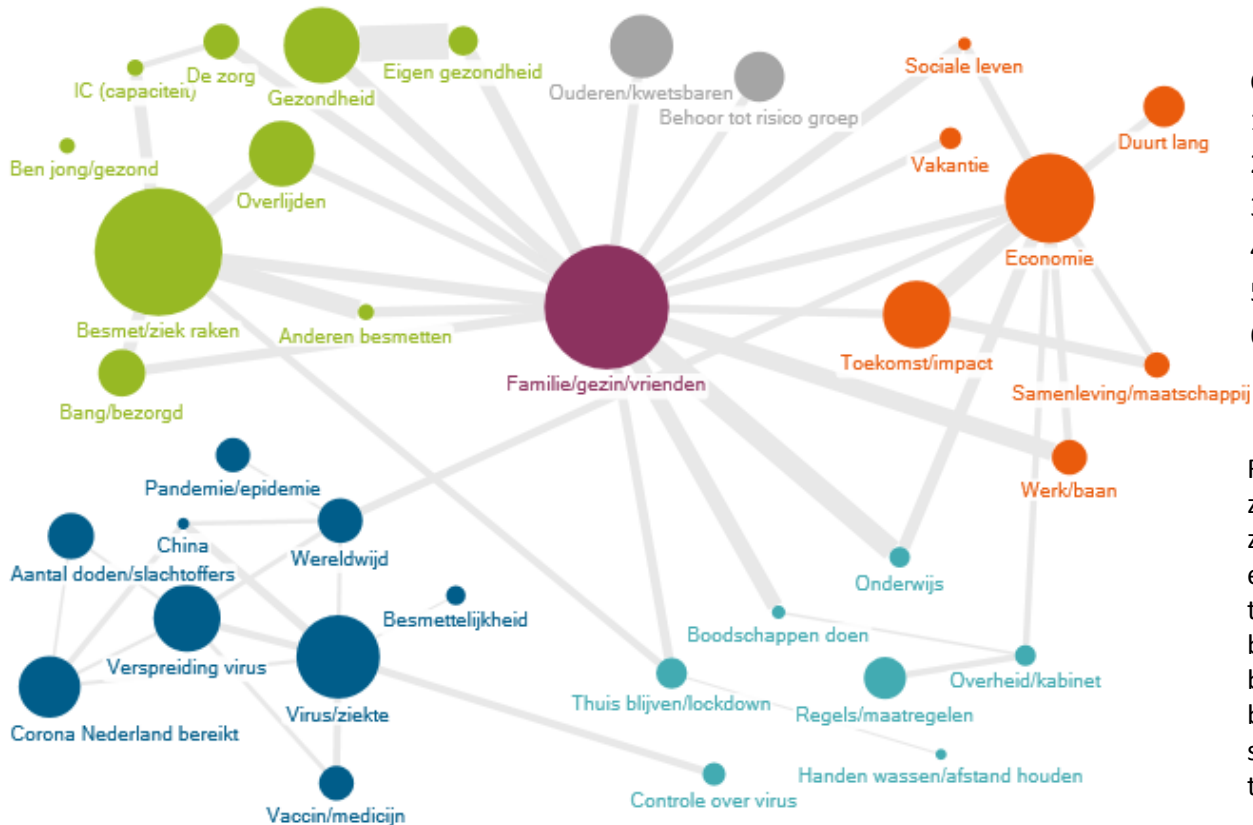
Verschillen achtergrondkenmerken

8-meting:

- > In lijn met de vorige meting is de mate van heel erg bezorgd zijn vergelijkbaar onder de jongeren en ouderen (beide 14%). Nog steeds zijn de 51 plussers vaker 'gewoon' bezorgd dan jongeren (53% vs 45%). De groep 36-50 is vaker niet bezorgd (12%) dan de 51 plussers (6%).
- > Net zoals tijdens de vorige meting zijn mannen vaker (helemaal) niet bezorgd dan vrouwen (5% vs 2%), wel is dit verschil kleiner geworden. Vrouwen zijn daarentegen vaker heel erg bezorgd dan mannen (15% vs 11%).
- > In tegenstelling tot eerdere metingen zijn hoger opgeleiden minder vaak niet bezorgd/ onbezorgd dan midden en laag opgeleiden (21% vs 26% en 30%).



Analyse spontane toelichting zorgen



Clusters (omvang binnen 8-meting):

1. Gezondheid/ de zorg (groen) – 35%
2. Maatschappelijke/ economische impact (oranje) – 28%
3. Familie/ naasten (paars) – 20%
4. Coronavirus (blauw) – 24%
5. Aanpak/ maatregelen (lichtblauw) – 15%
6. Risico groep (grijs) – 9%

Respondenten is gevraagd om toe te lichten waarom ze zich zorgen maken of waarom ze zich juist geen zorgen maken. Hierop is over alle metingen tot nu toe een tekstanalyse uitgevoerd. Dit geeft inzicht in de thema's die het meest spontaan genoemd worden. De bollen staan voor genoemde thema's. Hoe groter de bol, hoe vaker dit thema spontaan genoemd is. Hoe breder de lijnen tussen bollen, hoe vaker de thema's samen worden genoemd. De kleuren geven aan welke thema's bij elkaar horen.

Op basis van alle verzamelde data tot nu toe is een tekstanalyse uitgevoerd. Het volume van de clusters betreft dus alle data tot nu toe (en niet alleen van de huidige meting).

Op de volgende pagina's wordt het volume per meting inzichtelijk.

Vraag: Waarover maakt u zich precies zorgen? Waarom maakt u zich geen zorgen?

Basis: allen die zich zorgen maken of juist geen zorgen (alle respondenten tot nu toe over alle metingen heen)



De angst om besmet te raken en ziek te worden blijven spontaan veel genoemde zorgen. Opvallend is de toegenomen bezorgdheid over een mogelijke tweede golf van het virus.

Relatief vaker genoemd dan alle eerdere metingen



Relatief vaker genoemd dan de laatste meting



Door tekstanalyse hebben we de toelichting geduid op zorgen die Nederlanders hebben. In de tabel hieronder staan de (spontaan) meest genoemde thema's. De kleuren bollen verwijzen naar de bollenplaat op de vorige pagina van dit rapport. De tabel laat de resultaten per cluster zien voor de metingen tot nu toe.

Volume per cluster (percentage respondenten waarvan antwoord over het onderwerp gaat)

Clusters	8-meting	7-meting	6-meting	5-meting	4-meting	3-meting	2-meting	1-meting	0-meting
Gezondheid	35%	37%	38%	38%	37%	29%	36%	33%	30%
Maatschappelijke impact	28%	32%	33%	33%	30%	20%	9%	9%	10%
Familie/Naasten	20%	23%	28%	31%	31%	19%	21%	13%	7%
Het virus	24%	20%	24%	19%	23%	21%	30%	48%	55%
Overheid/maatregelen	15%	18%	23%	19%	21%	17%	18%	14%	9%
Risico groep	9%	10%	8%	9%	12%	15%	13%	6%	2%

De redenen die respondenten noemen waarom ze wel of juist niet bezorgd zijn komen grotendeels overeen met de vorige meting.

Wanneer we puur op gebruikte woorden een vergelijking maken met **alle eerdere metingen** dan worden woorden als nieuwe, tweede en golf deze meting vaker gebruikt.

Wanneer we alleen vergelijken met de **vorige meting** dan worden nu vaker termen als kans, bezorgd, tweede en golf gebruikt.

De clusters zijn wederom vrij stabiel in vergelijking met de laatste meting. Zorgen over de onderwerpen nemen licht af, behalve over het virus zien we een lichte stijging.

Op de volgende pagina is de ontwikkeling per thema (onderliggend aan de clusters) te zien.

Vraag: Waarover maakt u zich precies zorgen? Waarom maakt u zich geen zorgen?

Basis: allen die zich zorgen maken of juist geen zorgen



Thema's binnen zorgen die men heeft blijven stabiel sinds begin mei (6-meting). Zorgen over eigen gezondheid, economie en toekomst lijken te verminderen, terwijl deze tijdens de vorige meting nog toenamen

Door tekstanalyse hebben we de toelichting geduid op zorgen die Nederlanders hebben. In de tabel hieronder staan de (spontaan) meest genoemde thema's. De kleuren bolletjes verwijzen naar de bollenplaat twee pagina terug in dit rapport. De tabel laat de resultaten per cluster zien voor de metingen tot nu toe.

Volume per thema (percentage respondenten waarvan antwoord over het onderwerp gaat)

Losse thema's	8-meting	7-meting	6-meting	5-meting	4-meting	3-meting	2-meting	1-meting	0-meting
● Familie/gezin/vrienden	20%	23%	28%	31%	31%	19%	21%	13%	7%
● Besmet/ziek raken	25%	25%	27%	30%	27%	19%	28%	24%	19%
Gezondheid	12%	15%	13%	13%	11%	9%	2%	4%	3%
Doodgaan/overlijden	3%	4%	6%	6%	7%	7%	9%	8%	6%
De zorg	2%	2%	3%	2%	3%	3%	1%	1%	0%
Bang/bezorgd	4%	5%	3%	4%	4%	5%	3%	3%	3%
Eigen gezondheid	3%	3%	2%	2%	3%	2%	1%	1%	0%
IC (capaciteit)	1%	1%	1%	1%	2%	0%	1%	0%	0%
Anderen besmetten	1%	2%	1%	0%	1%	1%	1%	1%	0%
Ben jong/gezond	1%	1%	1%	1%	1%	1%	0%	0%	0%
● Economie	13%	16%	18%	18%	16%	10%	6%	5%	1%
Toekomst/impact	8%	10%	12%	9%	8%	6%	6%	6%	3%
Duurt lang	3%	4%	5%	6%	4%	1%	0%	1%	1%
Werk/baan	2%	3%	4%	4%	2%	1%	1%	1%	0%
Samenleving/maatschappij	2%	3%	2%	2%	1%	2%	1%	1%	0%
Vakantie	1%	2%	1%	1%	0%	2%	1%	2%	2%
Sociale leven	1%	1%	1%	1%	1%	1%	0%	0%	0%

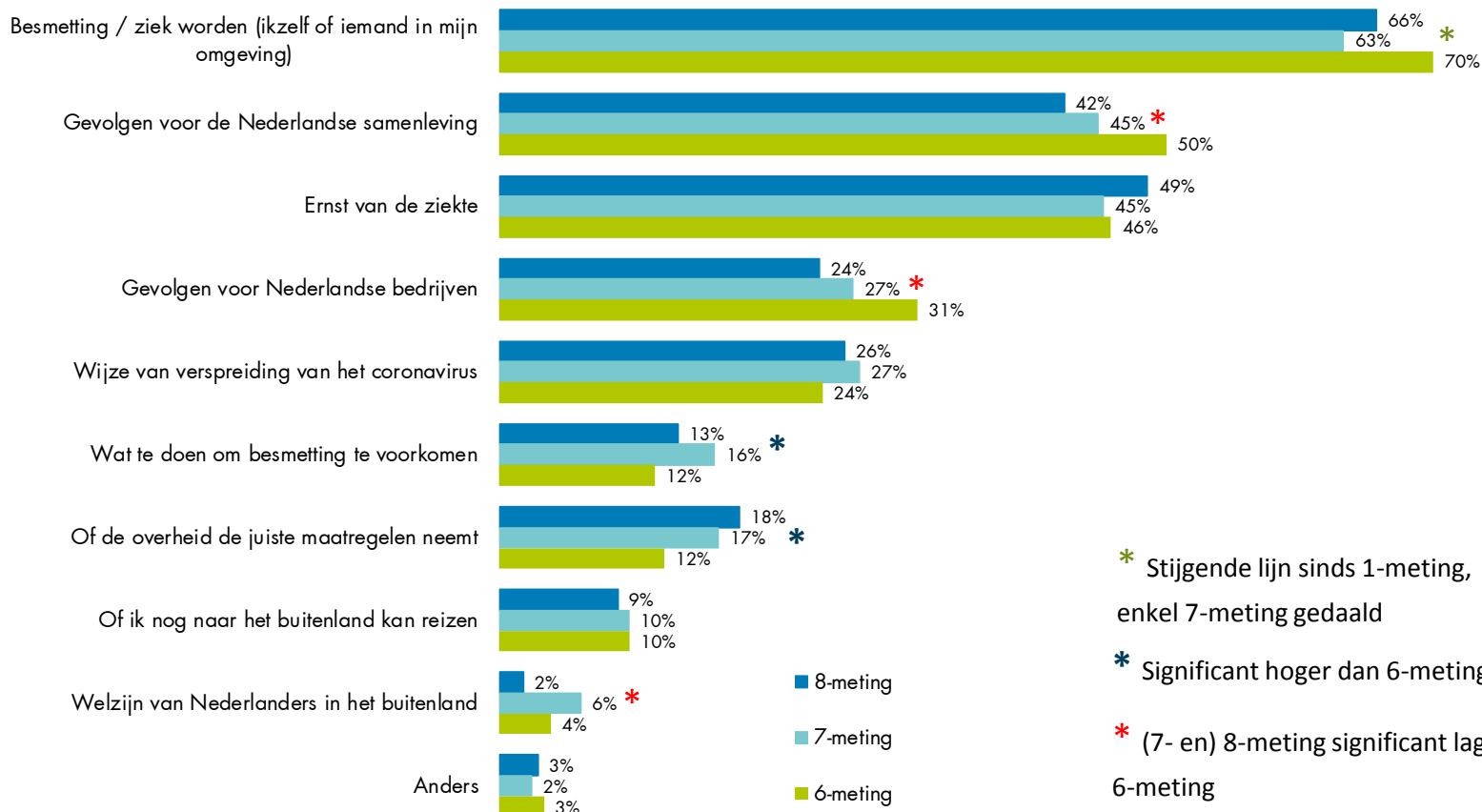
Losse thema's	8-meting	7-meting	6-meting	5-meting	4-meting	3-meting	2-meting	1-meting	0-meting
● Virus/ziekte	10%	8%	11%	7%	10%	9%	14%	14%	14%
Aantal doden/slachtoffers	3%	2%	4%	3%	6%	2%	1%	5%	5%
Verspreiding virus	3%	1%	3%	2%	5%	5%	10%	12%	22%
Wereldwijd	2%	3%	3%	3%	3%	2%	2%	4%	8%
Vaccin/medicijn	3%	4%	3%	2%	2%	1%	1%	3%	5%
Pandemie/epidemie	3%	1%	1%	0%	1%	1%	2%	6%	7%
Controle over virus	1%	1%	1%	1%	2%	1%	2%	1%	2%
Corona Nederland bereikt	1%	1%	1%	1%	1%	2%	5%	21%	20%
Besmettelijkheid	1%	1%	1%	1%	0%	1%	3%	2%	2%
Tweede golf	3%	1%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
● Regels/maatregelen	5%	4%	5%	3%	5%	3%	1%	1%	1%
Thuis blijven/lockdown	1%	1%	1%	2%	3%	3%	1%	1%	0%
Overheid/kabinet	1%	1%	1%	1%	2%	2%	1%	1%	0%
Scholen/opleiding	0%	1%	1%	1%	1%	2%	1%	0%	0%
Handen wassen/afstand houden	1%	1%	1%	1%	1%	1%	0%	0%	0%
Boodschappen doen	0%	0%	0%	0%	1%	2%	1%	1%	0%
China	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	1%	5%
● Ouderen/kwetsbaren	5%	5%	5%	5%	8%	10%	9%	5%	2%

Vraag: Waarover maakt u zich precies zorgen? Waarom maakt u zich geen zorgen?

Basis: allen die zich zorgen maken of juist geen zorgen



Zorgen over de gevolgen voor de Nederlandse samenleving en bedrijven nemen af. Zorgen of de overheid de juiste maatregelen neemt, nemen verder toe.



* Stijgende lijn sinds 1-meting, enkel 7-meting gedaald

* Significant hoger dan 6-meting

* (7- en) 8-meting significant lager dan 6-meting

In verband met de leesbaarheid worden alleen de laatste drie metingen getoond.

Verschillen achtergrondkenmerken

8-meting:

- > Zoals eerdere metingen maken jongeren (18-35 jaar) zich het minst zorgen over besmetting (53%). Deze meting ook het minst over de ernst van de ziekte (36%). De zorgen over de gevolgen voor de samenleving zijn weer redelijk gelijk.
- > Nieuw deze meting maken jongeren zich juist vaker dan de andere groepen zorgen over de gevolgen voor Nederlandse bedrijven (32% vs 20% en 22%). Nog steeds maken jongeren zich vaker zorgen of de overheid de juiste maatregelen neemt (24% vs 14% en 17%).
- > De zorgen om besmetting te voorkomen zijn weer gelijk voor de leeftijdsgroepen, waar deze vorige meting nog hoger lag bij de jongeren.
- > Tot slot maken 51 plussers zich het minste zorgen over of zij nog wel naar het buitenland kunnen reizen (4% vs. 15% en 11%).
- > Opnieuw zijn er andere verschillen zichtbaar in opleiding. Nu maken hoog opgeleiden zich vaker zorgen over de gevolgen voor de samenleving (48%) en bedrijven (31%).
- > Vrouwen maken zich in tegenstelling tot vorige meting bijna even vaak zorgen over besmetting als mannen. Ook de zorgen over de ernst van de ziekte komen dichterbij elkaar (v: 51%, m: 46%).

Vraag: U heeft net in eigen woorden aangegeven waar u zich zorgen over maakt. Wilt u aan de hand van het volgende lijstje laten weten om welke onderwerpen dit ging?

Basis: allen die zich zorgen maken 6-meting (n=703), 7-meting (n=694) en 8-meting (n=687)



Zorgen over gevolgen voor het bedrijfsleven gaan opnieuw over failliet gaan, werkloosheid en een mogelijke economische recessie als gevolg

“Omdat ik benieuwd ben of er veel ontslagen zullen vallen.”

“Dat bedrijven failliet gaan.”



“Een diepe recessie gaat volgen met veel faillissementen en werkloosheid tot gevolg.”

Vraag: U geeft aan dat u zich zorgen maakt over de **gevolgen** van het coronavirus voor **Nederlandse bedrijven**. Wilt u toelichten waar het u dan precies om gaat bij **gevolgen voor Nederlandse bedrijven**?

Basis: allen die dit antwoord hebben gegeven (n=165)



Zorgen over gevolgen voor de samenleving gaan nog steeds over de sociale en economische gevolgen voor mensen. Economie als zorgpunt is net wat minder genoemd dan eerder. Vragen gaan over de toekomst: hoe houden we dit vol? Hoe gaan we straks met elkaar om? Wat zijn de gevolgen?

“Dat we nog lang beperkende maatregelen hebben. Kunnen mensen daar mee om gaan?”



“Totale ontwijking van de samenleving, vele werkeloos, geen sociale contacten. Eenzame mensen.”

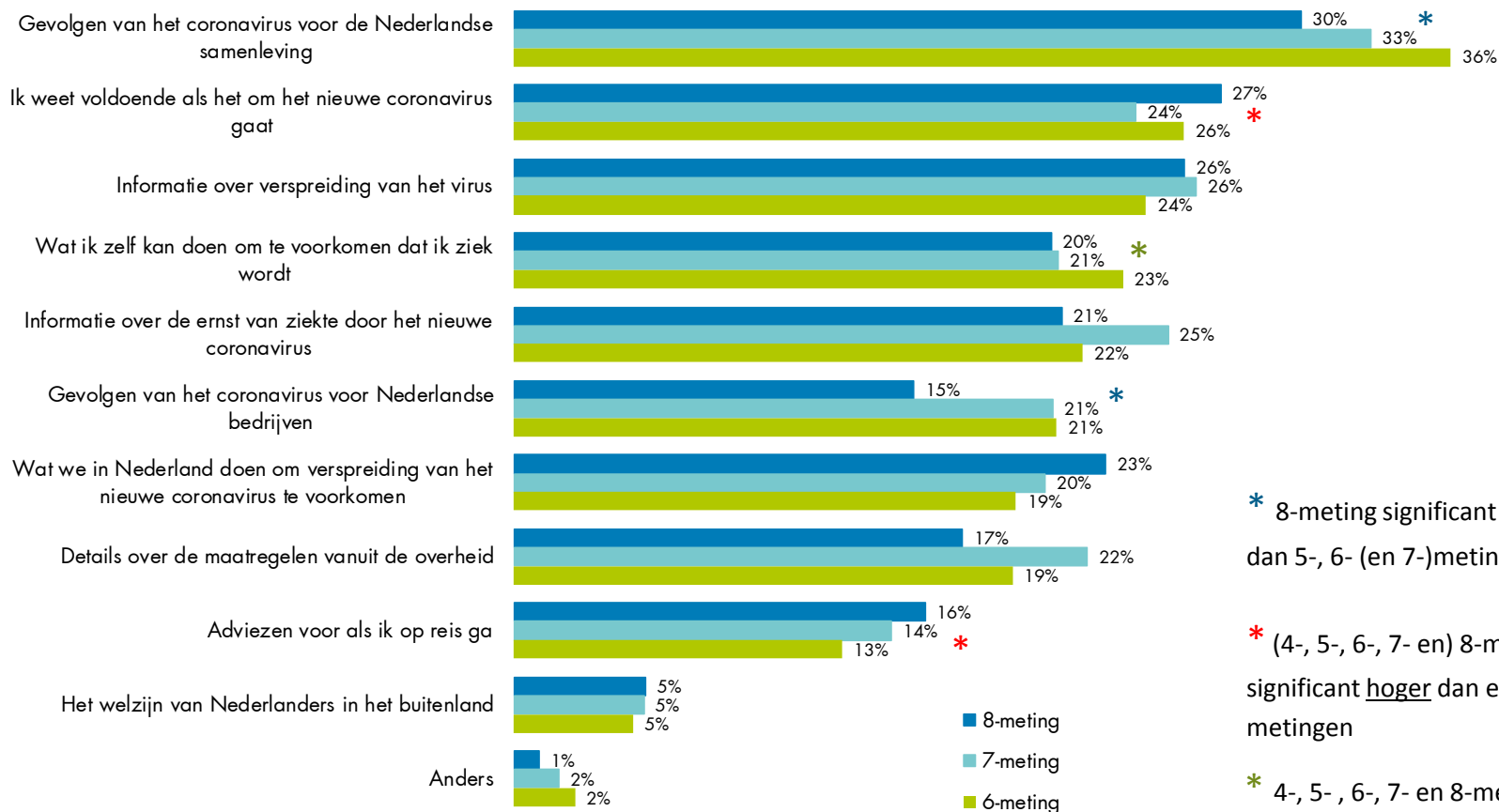
“Economische en
gezondheidsgevolgen.”

Vraag: U geeft aan dat u zich zorgen maakt over de **gevolgen** van het coronavirus voor de **Nederlandse samenleving**. Wilt u toelichten waar het u dan precies om gaat bij **gevolgen voor de Nederlandse samenleving**?

Basis: allen die dit antwoord hebben gegeven (n=292)



Informatiebehoefte rondom gevolgen voor de samenleving daalt maar blijft wel het meest genoemd. Ook de behoefte naar informatie over de gevolgen voor bedrijven neemt af. Informatie over op reis gaan, neemt juist toe.



* 8-meting significant lager dan 5-, 6- (en 7-)meting

* (4-, 5-, 6-, 7- en) 8-meting significant hoger dan eerdere metingen

* 4-, 5-, 6-, 7- en 8-meting significant lager dan eerdere metingen

In verband met de leesbaarheid worden alleen de laatste drie metingen getoond.

Versillen achtergrondkenmerken

8-meting:

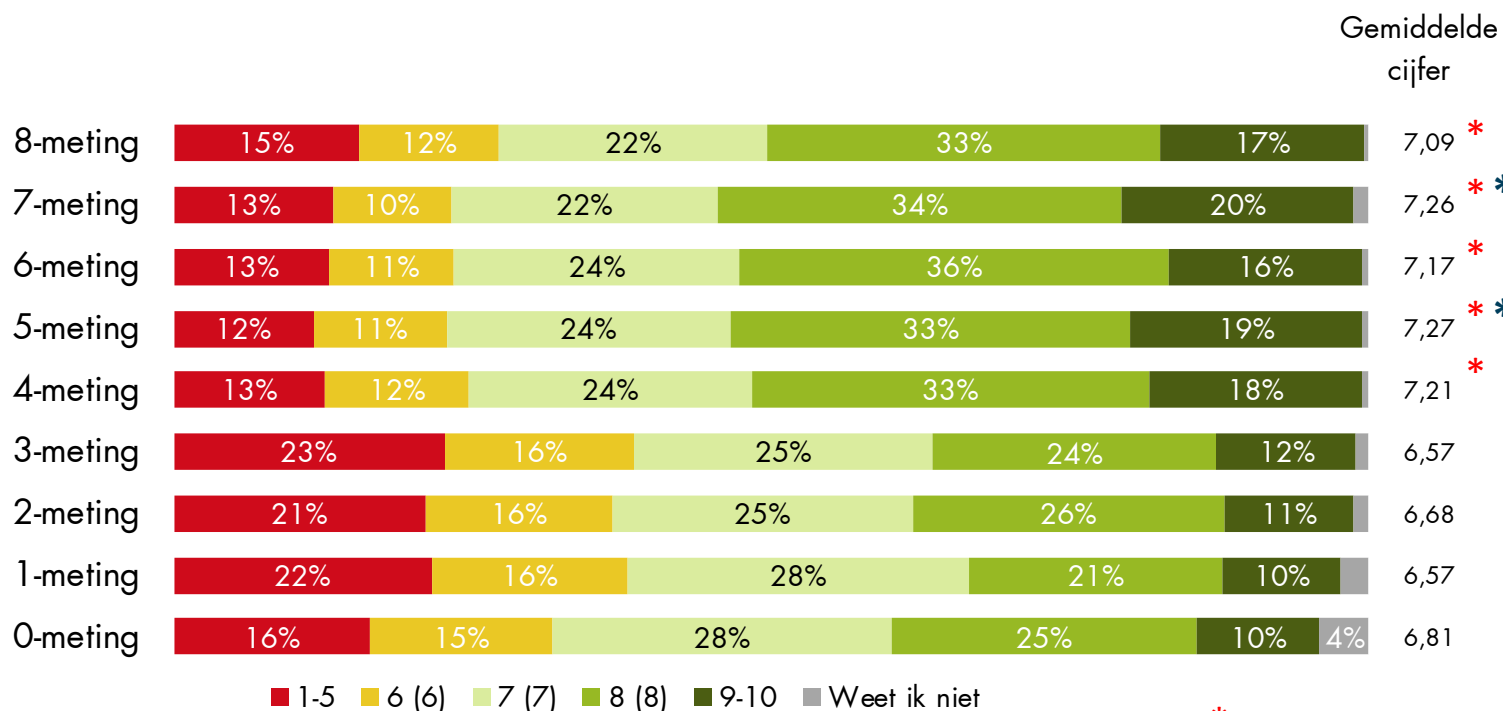
- > Mannen willen net als voorgaande meting vaker meer weten over het voorkomen van ziek worden (25% vs 16%). Minder over het voorkomen van verspreiding (19% vs 26%). Daarnaast weten ze minder vaak voldoende (24% vs 30%)
- > De groepen 36-50 en 51+ weten opnieuw vaker al voldoende over het virus dan jongeren (29% en 32% vs 17%).
- > Ouderen geven vaker aan meer te willen weten over de verspreiding van het virus (30% vs 21% en 22%).
- > Jongeren willen vaker meer informatie over de gevolgen voor bedrijven (23% vs 15% en 10%). En net zoals vorige meting vaker adviezen voor als ze op reis gaan dan de rest (25% vs 15% en 10%).
- > Naar opleiding zijn er wederom weinig verschillen. Deze meting weten hoog opgeleiden minder vaak voldoende over het virus (21% vs 30% en 31%). En net zoals vorige meting geven ze vaker aan graag meer adviezen te willen voordat ze op reis gaan (20% vs 16% en 8%), al wordt dit verschil kleiner.

Vraag: Waar zou u meer over willen weten als het om COVID-19, het nieuwe coronavirus, gaat?

Basis: allen



Het vertrouwen in de informatievoorziening van de overheid neemt iets af, ruim 1 op de 10 heeft onvoldoende vertrouwen



* 4-, 5-, 6-, 7- en 8-meting significant hoger dan eerdere metingen

* Significant hoger dan 8-meting

Vraag: Hoeveel vertrouwen heeft u in de informatievoorziening van de overheid over het nieuwe coronavirus?

Basis: allen

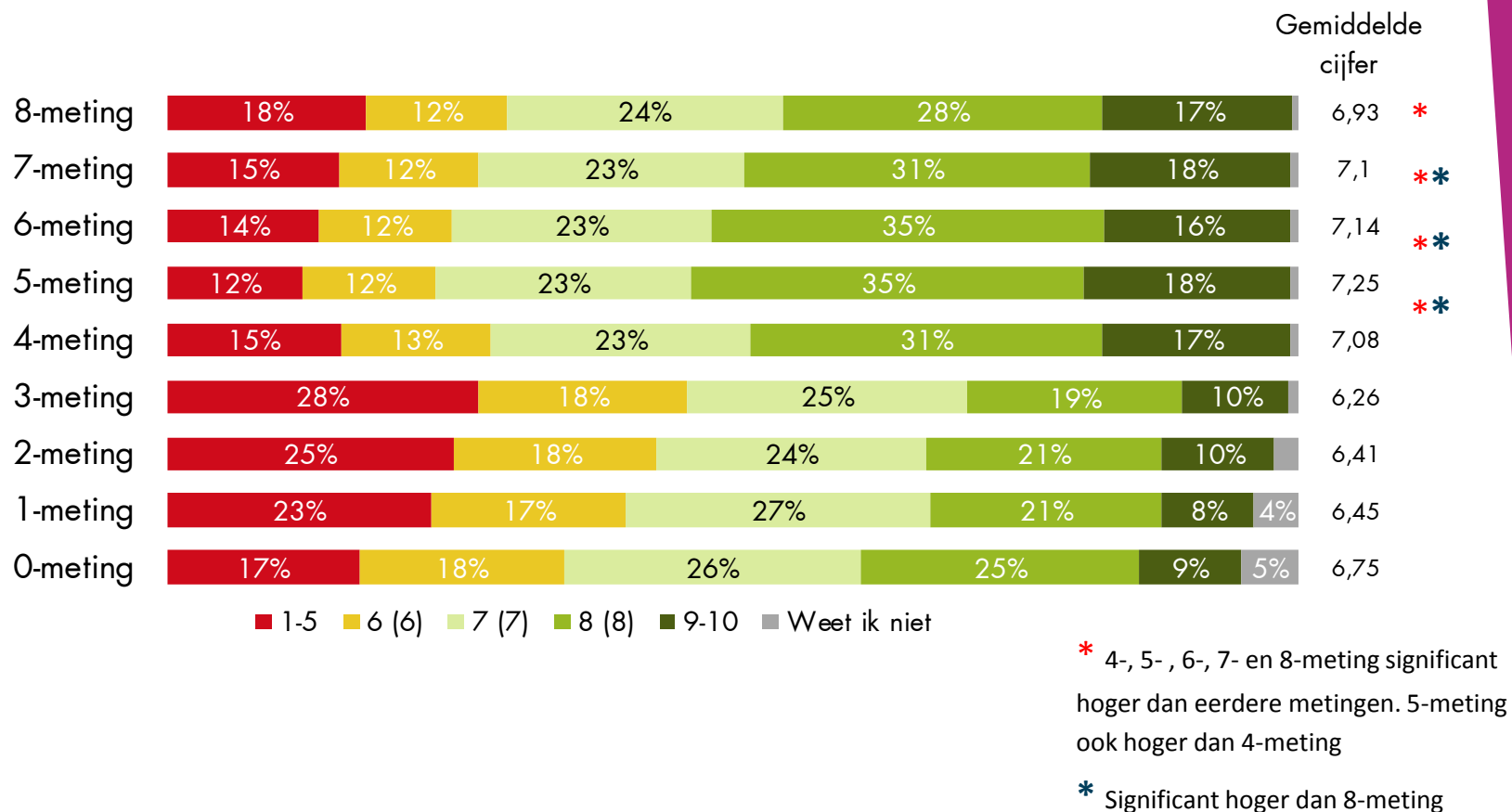
Verschillen achtergrondkenmerken

8-meting:

- > In deze meting is er (net als eerder) geen significant verschil in het gemiddelde vertrouwen van mannen en vrouwen.
- > Deze meting is het verschil tussen leeftijdsgroepen weer kleiner. Tussen de gemiddelde cijfers zit geen significant verschil, waar jongeren vorige meting nog het hoogste cijfer gaven en 36-50 jarigen het laagste cijfer.
- > Net als voorgaande metingen geven laag opgeleiden vaker een onvoldoende dan hoog en midden opgeleiden (20% t.o.v. 12% en 16%).
- > Waar het verschil in het vertrouwen in de informatievoorziening vorige meting nog erg verschilde, ligt het nu dicht bij elkaar. Hoog opgeleiden zitten wel nog hoger (7,2) dan midden opgeleiden (7,1) en laag opgeleiden (6,9).



Ook het vertrouwen in de maatregelen van de overheid neemt iets af, nog steeds heeft een ruime 8 op de 10 voldoende vertrouwen



Vraag: Hoeveel vertrouwen heeft u in de maatregelen die de overheid neemt rond het nieuwe coronavirus?
 Basis: allen

Verschillen achtergrondkenmerken

8-meting:

- > Er is deze meting opnieuw geen significant verschil in het gemiddelde vertrouwen van mannen en vrouwen.
- > Ook hier is het verschil tussen leeftijdsgroepen kleiner ten opzichte van de vorige meting. Jongeren (6,8) geven gemiddeld het laagste cijfer, gevolgd door de groep 36-50 (6,9) en de 51 plussers (7,0).
- > Laag opgeleiden geven nog steeds vaker een onvoldoende dan hoog en midden opgeleiden (21% vs 16% en 17%). Ook hier worden de verschillen kleiner.
- > Hoog opgeleiden hebben nog steeds het meeste vertrouwen (7,0), ook dit verschil met midden en laag opgeleiden wordt kleiner (beide een 6,9).



Spontaan noemen Nederlanders wederom de 1,5 meter afstand maatregel het vaakste. Handen wassen, thuis blijven (en werken), maar ook het mondkapje zijn andere maatregelen die vaak worden genoemd.

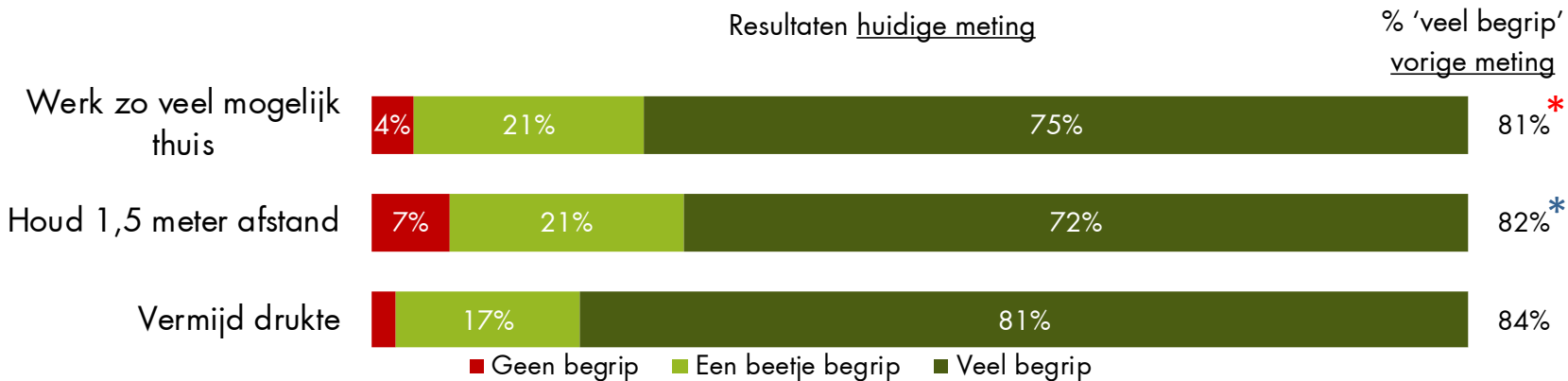


Vraag: Wat zijn de belangrijkste maatregelen vanuit de overheid om de verspreiding van het coronavirus te stoppen?

Basis: allen



Ruim 9 op de 10 heeft begrip voor de basisregels, begrip voor het zoveel mogelijk thuis werken en de 1,5 meter afstand dalen wel



* % 'veel begrip' significant lager dan vorige meting

* % 'veel begrip' significant lager dan alle eerdere metingen

Vraag: In hoeverre heeft u begrip voor de volgende maatregelen?
Basis: allen

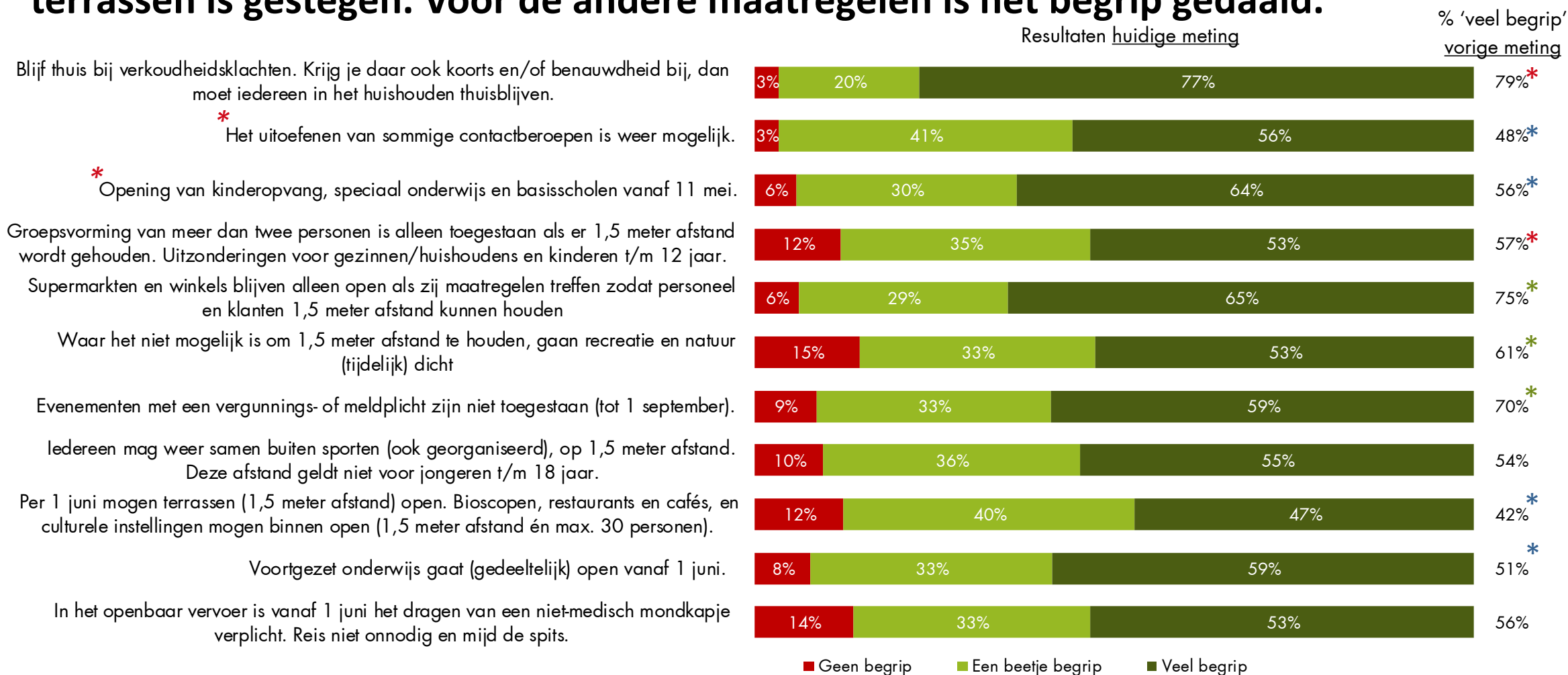
Verschillen achtergrondkenmerken

8-meting:

- > Opnieuw geldt voor alle drie de maatregelen dat vrouwen er meer begrip voor hebben dan mannen. In alle gevallen hebben vrouwen vaker veel begrip dan mannen, mannen hebben vaker een beetje begrip dan vrouwen én vaker geen begrip dan vrouwen.
- > Voor alle drie de maatregelen geldt dat 51 plussers vaker 'veel begrip' hebben dan de rest. Bij werk zoveel mogelijk thuis is dit enkel significant vaker dan de jongeren.
- > Bij de maatregel houd 1,5 meter afstand en vermijd drukte, hebben 51 plussers minder vaak 'een beetje begrip' dan de rest.
- > Naar opleidingsniveau zijn er (net zoals vorige meting) geen noemenswaardige verschillen.
- > In regio Oost kiest men gemiddeld gezien vaker voor veel begrip dan binnen de andere regio's. Verder zijn er in lijn met eerdere metingen geen verschillen op regioniveau.



Waar vorige meting het begrip voor de maatregel contactberoepen daalde, is deze nu gestegen. Ook het begrip voor het onderwijs (basis en voortgezet) en het openen van de terrassen is gestegen. Voor de andere maatregelen is het begrip gedaald.



* Deze maatregel is aangepast na de 6-meting.

* 7- en 8-meting % 'veel begrip' significant lager dan eerdere meting(en)

* 8-meting % 'veel begrip' significant hoger dan 7- (en 6-)meting. Significant lager dan 4- en 5-meting

* Dalende lijn sinds 4-meting. 8- (en 7-meting) significant lager dan eerdere metingen.



Verschillen op basis van de achtergrond-kenmerken als het gaat om de mate van begrip

	% 'veel begrip' <u>huidige meting</u>
Blijf thuis bij verkoudheidsklachten. Krijg je daar ook koorts en/of benauwdheid bij, dan moet iedereen in het huishouden thuisblijven.	77%
* Het uitoefenen van sommige contactberoepen is weer mogelijk.	56%
* Opening van kinderopvang, speciaal onderwijs en basisscholen vanaf 11 mei.	64%
Groepsvorming van meer dan twee personen is alleen toegestaan als er 1,5 meter afstand wordt gehouden. Uitzonderingen voor gezinnen/huishoudens en kinderen t/m 12 jaar.	53%
Supermarkten en winkels blijven alleen open als zij maatregelen treffen zodat personeel en klanten 1,5 meter afstand kunnen houden	65%
Waar het niet mogelijk is om 1,5 meter afstand te houden, gaan recreatie en natuur (tijdelijk) dicht	53%
Evenementen met een vergunnings- of meldplicht zijn niet toegestaan (tot 1 september).	59%
Iedereen mag weer samen buiten sporten (ook georganiseerd), op 1,5 meter afstand. Deze afstand geldt niet voor jongeren t/m 18 jaar.	55%
Per 1 juni mogen terrassen (1,5 meter afstand) open. Bioscopen, restaurants en cafés, en culturele instellingen mogen binnen open (1,5 meter afstand én max. 30 personen).	47%
Voortgezet onderwijs gaat (gedeeltelijk) open vanaf 1 juni.	59%
In het openbaar vervoer is vanaf 1 juni het dragen van een niet-medisch mondkapje verplicht. Reis niet onnodig en mijd de spits.	53%

* Deze maatregel is aangepast na de 6-meting.

Vraag: In hoeverre heeft u begrip voor de volgende maatregelen?

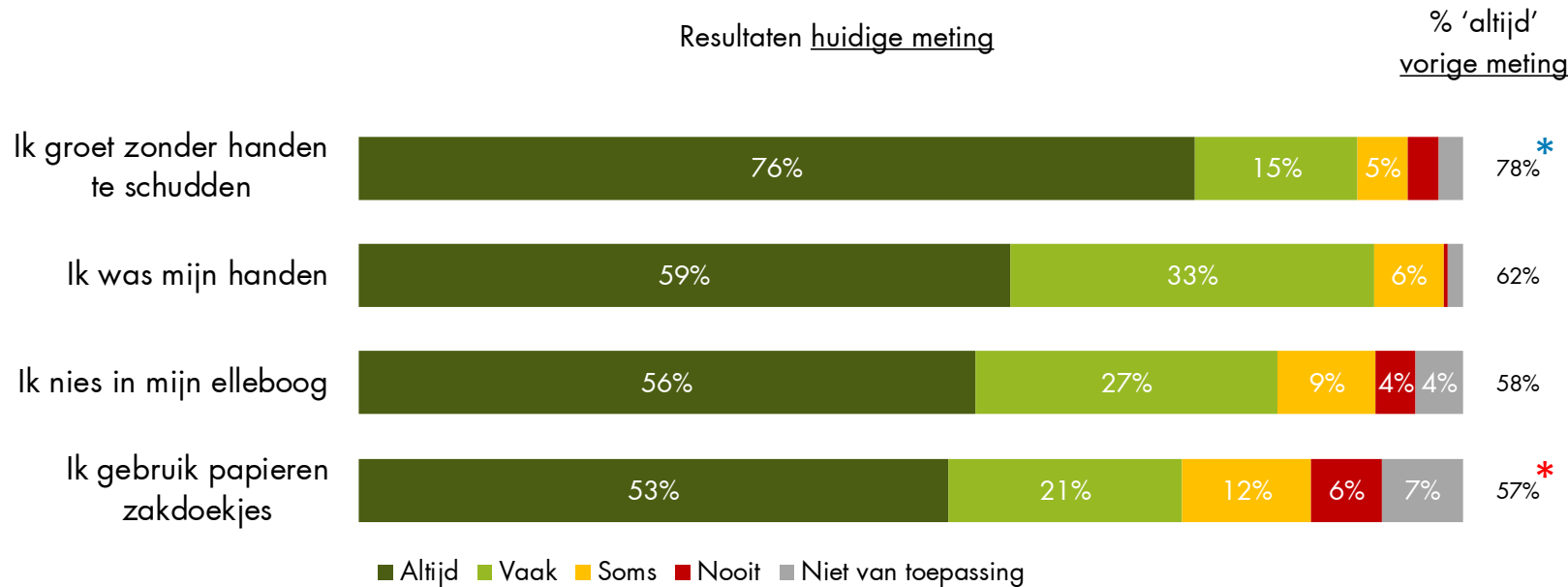
Basis: allen

8-meting:

- > Net zoals bij vorige metingen tonen vrouwen vaker veel begrip, waar mannen vaker een beetje of minder begrip tonen. Dit geldt voor de maatregelen over groepsvorming, supermarkten en winkels, het sluiten van recreatie, en onderwijs. Vorige meting was dit ook het geval voor thuis blijven, samen buiten sporten en mondkapje in het OV.
- > Jongeren tonen (net als eerdere metingen) bij veel van de maatregelen minder begrip dan de groep 36-50 en 51+. Dit geldt voor de maatregelen thuisblijven bij verkoudheid, de opening van basisscholen, groepsvorming, supermarkten en winkel, het sluiten van recreatie, evenementen, voortgezet onderwijs en openbaar vervoer.
- > Op de niet genoemde maatregelen zijn geen verschillen naar leeftijd.
- > Laag opgeleiden hebben vaker geen begrip (15%) dan hoog opgeleiden (9%) en minder vaak een beetje begrip (30% vs 40%) voor de maatregel over groepsvorming.
- > Verder zijn er geen relevante significante verschillen tussen opleidingsniveaus.
- > Het minste begrip voor het openen van scholen zien we in de 3 grote gemeenten. In de 3 grote gemeenten en regio Zuid zien we daarnaast het meeste begrip voor het openen van de terrassen.



Opnieuw groeten minder mensen altijd zonder handen te schudden, ook het altijd gebruiken van papieren zakdoekjes laat een daling zien. De overige hygiëne maatregelen blijven stabiel



* 7- en 8-meting % 'altijd' significant lager dan 6-meting

* 8-meting % 'altijd' significant lager dan 6-, 5- en 4-meting

Verschillen achtergrondkenmerken

8-meting:

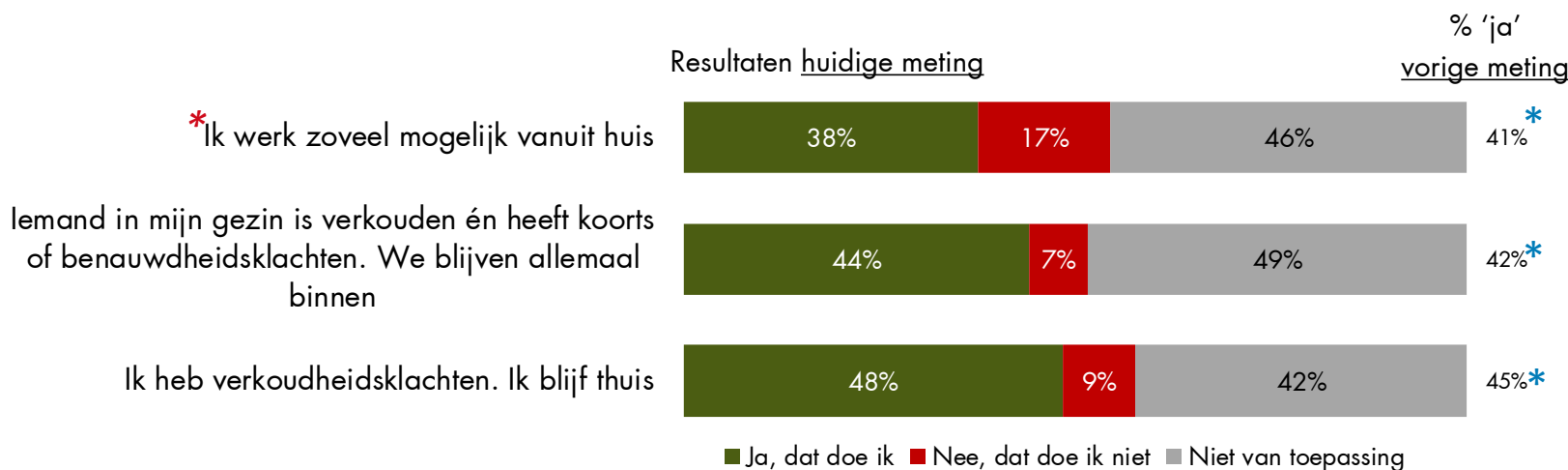
- > Net zoals bij de eerdere metingen geven vrouwen substantieel vaker aan de maatregelen altijd toe te passen, mannen kiezen vaker voor vaak, soms of nooit.
- > Jongeren geven (net als eerder) minder vaak aan altijd maatregelen te volgen. Zij kiezen vaker soms en vaak, waar 51 plussers vaker voor altijd kiezen. De groep 36-50 zit hier tussenin. Behalve bij niezen in de elleboog kiezen ouderen vaker soms, de andere groepen kiezen vaker voor vaak.
- > Hoog opgeleiden kiezen vaker voor vaak dan laag opgeleiden, (midden en) laag opgeleiden kiezen juist vaker voor altijd. Dit verschil is er niet bij groeten zonder handen te schudden.
- > Net zoals eerder kiest men in de 3 grote gemeenten minder vaak altijd als het gaat om groeten zonder handen te schudden, in regio West gebeurt dit het meest.
- > Verder zijn er geen relevante significante verschillen naar regio's.

Vraag: Hoe vaak past u de volgende zaken nu toe in uw dagelijkse leven als het gaat om hygiëne?

Basis: allen



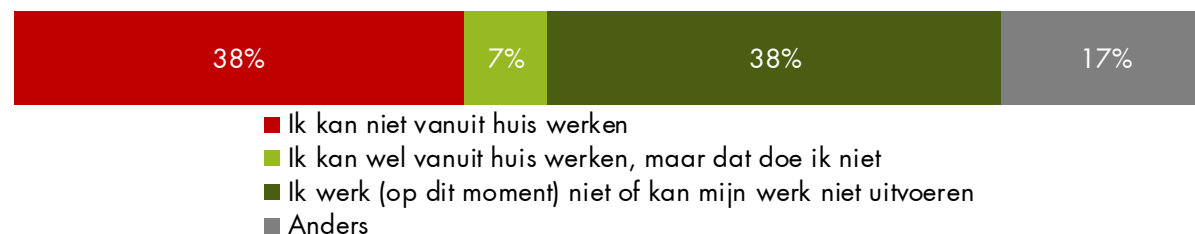
Opnieuw volgen Nederlanders de maatregelen rondom corona klachten beter op dan tijdens de vorige meting, behalve bij het thuiswerken



* Deze maatregel is tijdens de 7-meting aangepast ('zoveel mogelijk' is toegevoegd).

* % 'ja' significant hoger dan 6-, (5-) en 4-meting

Ik werk niet vanuit huis / is niet op mij van toepassing. Zegt u...



Vraag: Hoe vaak past u de volgende zaken nu toe in uw dagelijkse leven? (vraagstelling aangepast bij de 7-meting)

Vraag: U geeft aan niet vanuit huis te werken of dat de vraag niet van toepassing is. Zegt u:

Basis: allen / allen die het betreffende antwoord geven (n=681)

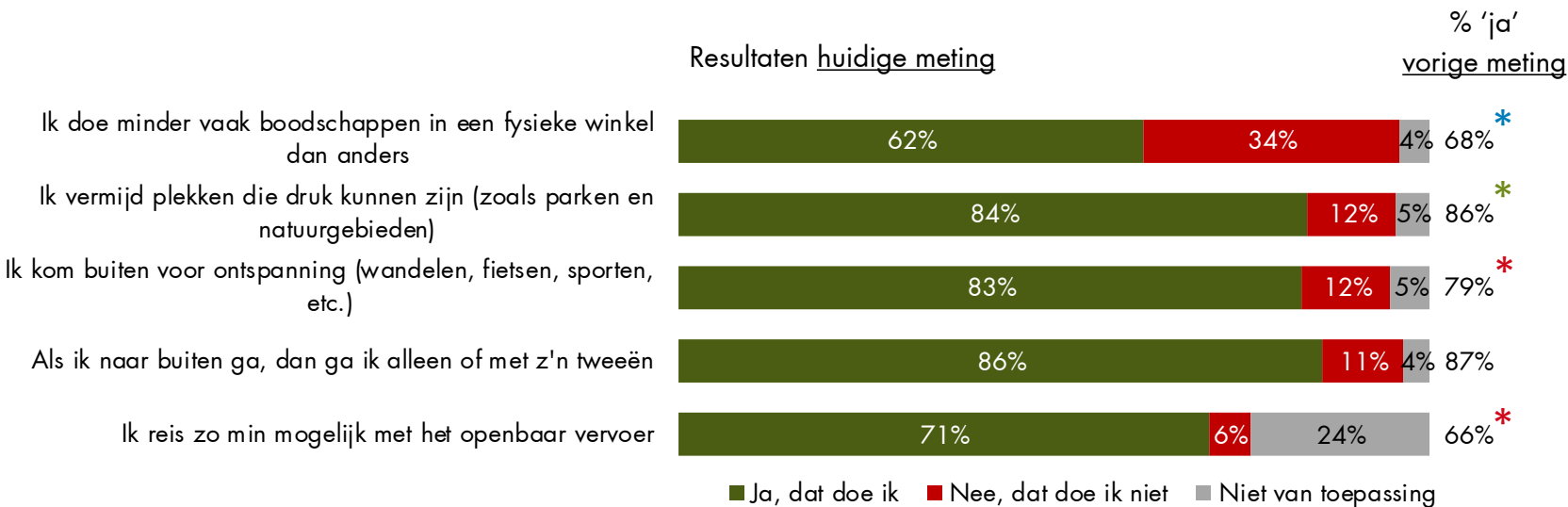
Verschillen achtergrondkenmerken

8-meting:

- > In tegenstelling tot de vorige meting werken mannen vaker niet vanuit huis (20%) dan vrouwen (13%), ook geven zij aan vaker niet thuis te blijven bij verkoudheidsklachten (12%) dan vrouwen (7%).
- > Jongeren geven (net zoals eerder) vaker aan dan de rest vooral vanuit huis te werken. Voor de 51 plussers zijn de maatregelen rondom klachten vaker niet van toepassing dan voor de andere groepen.
- > Naar mate men hoger is opgeleid, werkt men vaker vooral vanuit huis. Hoe lager opgeleid, hoe vaker men niet van toepassing kiest.
- > Er zijn geen duidelijke verschillen naar regio's.
- > Net zoals bij de vorige meting zien we dat 51 plussers (logischer wijze) vaker aangeven (op dit moment) niet te werken dan de rest. Jongeren en de groep 36-50 jarigen geven even vaak aan dat ze niet vanuit huis 'kunnen werken' dan 'dat het wel kan, maar dat ze dat niet doen'.
- > Midden opgeleiden kunnen vaker niet vanuit huis werken, waar hoog opgeleiden dit vaker wel kunnen maar niet doen.
- > Naar regio's zijn er geen opvallende verschillen.



Weer komen Nederlanders steeds meer buiten voor ontspanning en mijden ze het openbaar vervoer, wel gaat men weer vaker naar de fysieke winkel en worden drukke plekken minder gemeden



* % 'ja' 8-meting
significant lager dan
4-, 5- en 6-meting

* % 'ja' 8-meting
significant lager dan
alle eerdere metingen

* % 'ja' 8-meting
significant hoger dan
alle eerdere metingen

Verschillen achtergrondkenmerken

8-meting:

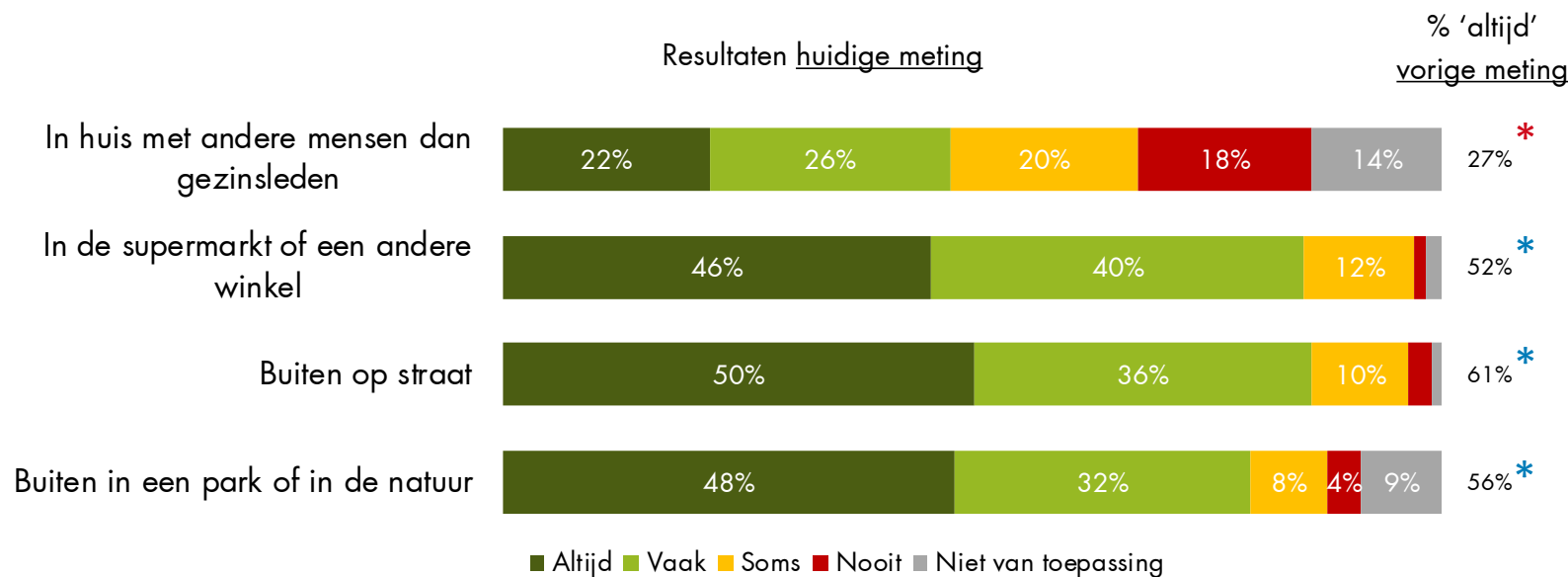
- > Opnieuw doen vrouwen (69%) minder vaak boodschappen in een fysieke winkel dan mannen (55%). Op de andere maatregelen zijn er geen verschillen naar geslacht.
- > De groep 18-50 geeft vaker aan geen drukke plekken te vermijden dan 51 plussers, net zoals eerder. 51 plussers geven daarnaast aan vaker alleen of met z'n tweeën naar buiten te gaan dan de rest. Jongeren geven net zoals vorige meting vaker aan dan de rest zo min mogelijk het OV te reizen.
- > Hoe hoger men is opgeleid, hoe meer men voor ontspanning naar buiten gaat komt in tegenstelling tot eerdere metingen, deze meting niet terug.
- > Hoog opgeleiden geven verder vaker aan zo min mogelijk met het OV te reizen dan de rest, in lijn met de vorige meting. Midden en laag opgeleiden kiezen hier vaker niet van toepassing.
- > Binnen de 3 grote gemeenten komt men minder vaak buiten voorn ontspanning, dan in de andere regio's.
- > Daarnaast wordt binnen de 3 grote gemeenten en regio Oost reizen met OV vaker vermeden (net zoals eerder), maar daar is het ook vaker van toepassing dan bij de andere regio's. In iets minder mate geldt dit ook voor regio West.

Vraag: Hoe past u de maatregel 'Vermijd drukte.' nu toe in uw dagelijkse leven?

Basis: allen



Het toepassen van de 1,5 meter afstand neemt opnieuw verder af in alle situaties



* % 'altijd' 8-meting significant lager dan 5, 6- en 7-meting

* % 'altijd' 8-meting significant lager dan voorgaande metingen

Verschillen achtergrondkenmerken

8-meting:

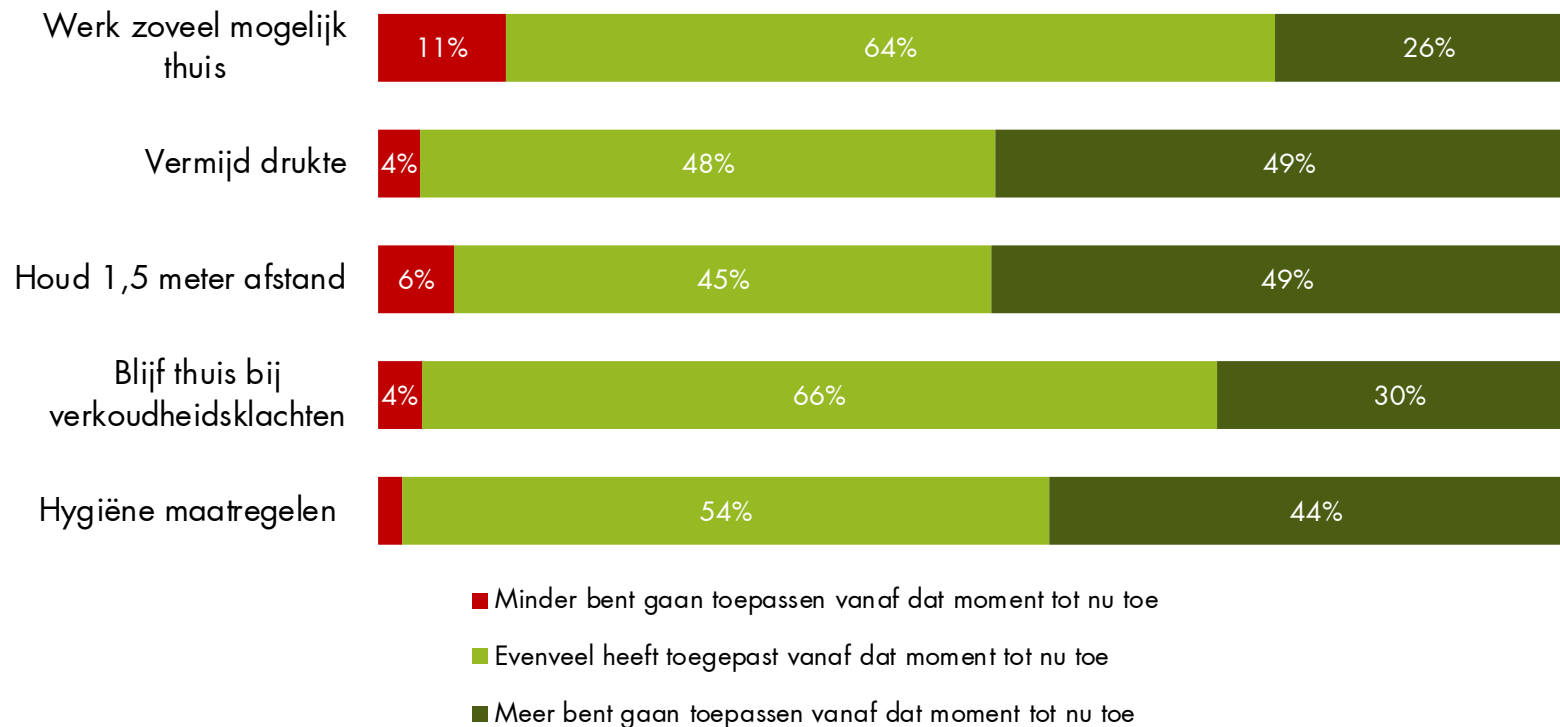
- > Voor alle voorgelegde situaties geldt dat vrouwen net iets vaker aangegeven dat ze 1,5 meter afstand altijd aanhouden dan mannen, dit verschil is kleiner vergeleken met de vorige meting.
- > De groep 51 plussers geeft vaker aan altijd de maatregelen toe te passen (net als in voorgaande metingen). Het antwoord vaak (en soms) wordt vaker gekozen door de jongeren en 36-50 jarigen.
- > Er zijn geen relevante significante verschillen naar opleidingsniveau.
- > In regio Noord en Zuid wordt minder vaak voor altijd gekozen als het gaat om in huis met andere mensen dan in de andere regio's. Bij de andere situaties is dit het geval voor de 3 grote gemeenten (net als eerdere metingen). In regio West en Oost kiest men vaker voor altijd.

Vraag: Hoe vaak past u de maatregel 'Houd 1,5 meter afstand.' op dit moment toe in de volgende situaties?

Basis: allen



In de perceptie van de burger past ongeveer 9 op de 10 de maatregelen evenveel of meer toe sinds de invoering door de overheid



* Tot slot volgt een aantal vragen die gaan over de periode **nadat** het coronavirus in Nederland is gekomen. De vragen gaan over de mate waarin u zelf denkt dat u zich heeft gehouden aan de maatregelen vanuit de overheid.

Vraag: Denkt u dat u de maatregel <...> sinds het moment dat de regel is ingevoerd door de overheid, meer, evenveel of minder bent gaan toepassen vanaf dat moment tot nu toe?

Basis: allen

LET OP: bij deze vraag focussen we op de groep 'minder'. In de trend (p.18 t/m 21) zien we met name een daling in het 'houden aan de regels'. Ondanks een toelichting* lijkt de vraag niet goed begrepen te zijn.

Verschillen achtergrondkenmerken

8-meting:

- > Er zijn geen relevante significante verschillen op geslacht.
- > Bij de maatregelen over het zoveel mogelijk thuiswerken geven jongeren vaker aan dit meer te zijn gaan doen, 51 plussers kiezen vaker evenveel, en de groep 36-50 kiest vaker minder. Voor de andere maatregelen zijn er geen opvallende verschillen.
- > Ditzelfde patroon zien we terug op opleidingsniveau. Hoog opgeleiden geven vaker aan meer thuis te werken, midden opgeleiden kiezen vaker evenveel, en laag opgeleiden kiezen vaker minder. Ook hier zijn voor de andere maatregelen geen andere relevante verschillen.
- > Er zijn geen relevante significante verschillen tussen de verschillende regio's.



De redenen waarom men de maatregelen minder toe is gaan passen lopen uiteen; het versoepelen van maatregelen heeft een impact

Ik ben de maatregel <...> minder toe gaan passen omdat:

'Werk zoveel mogelijk thuis'

"Ik kan niet van uit huis werken."

"Ik werk niet."

"Ik ben met pensioen."

"Ik heb vitaal beroep (werk in de zorg) en kan dus niet thuiswerken."

'Blijf thuis bij verkoudheidsklachten'

"Omdat ik niet steeds een ander tot last wil zijn met de vraag of zij boodschappen voor me willen doen."

"Ik heb hooikoorts, non stop binnen blijven is geen optie voor mij."

"Niet aan de orde geweest."

"Moet toch geld verdienen."

'Vermijd drukte'

"Maatregelen zijn versoepeld. Sporten en terras mag weer, mits de maatregelen."

"Omdat het allemaal niet zo ernstig is."

"Door opening van basisscholen etc. Kwam het normale een beetje op gang. Misschien dat ik onbewust/bewust mezelf beloofde voor de afgelopen periode met thuisonderwijs etc."

'Houd 1,5 meter afstand'

"Maatregelen zijn versoepeld en bijna niemand houdt zich meer aan de regels."

"Omdat het in elk land weer anders is en het dus gewoon onduidelijk is hoeveel afstand je officieel moet houden, het is erg krom."

"Het wordt drukker. In bijvoorbeeld supermarkten wel ik wel, maar is het onmogelijk. Ik zie een select aantal mensen in het weekend. Elke keer dezelfde. 1.5 meter is ondertussen wel minder goed nageleefd."

'Hygiëne maatregelen'

"Risico groep mensen doen er ook niks mee, waarom zou ik nog de moeite doen. Lijkt soms wel een kippenhok bij de supermarkt."

"Omdat ik er niet zo in geloof."

"Je hoort dat er niet veel besmettingen meer zijn, en daardoor wordt je toch laks."

Vraag: Waarom bent u deze maatregel **minder** gaan toepassen in deze coronatijd?

Basis: alle respondenten die aangaven de maatregel minder toe te passen



Men werkt vooral meer thuis vanwege verplichting door de werkgever, de andere maatregelen worden meer toegepast om besmetting en verspreiding te voorkomen

Ik ben de maatregel <...> meer toe gaan passen omdat:

'Werk zoveel mogelijk thuis'

"Omdat het door de werkgever werd opgelegd."

'Vermijd drukte'

"Op advies en ter voorkoming van besmetting."

'Houd 1,5 meter afstand'

"Om mijzelf en andere mensen niet te besmetten."

'Blijf thuis bij verkoudheidsklachten...'

"Om verspreiding zoveel mogelijk tegen te gaan."

'Hygiëne maatregelen'

"Omdat de kans zo kleiner word om het virus te krijgen of over te dragen."

Vraag: Waarom bent u deze maatregel **meer** gaan toepassen in deze coronatijd?

Basis: alle respondenten die aangaven de maatregel meer toe te passen



Onderzoek in vogelvlucht (1/2)

Methode	Kwantitatief online Aankondiging: online Reminder: online
Doelgroep en steekproef	Doelgroep: Nederlanders 18+ Steekproefkader: Dynata, consumentenpanel van partner MarketResponse Steekproef: netto 1.090 respondenten Steekproef voorgaande metingen: 7-meting: n=1.019 6-meting: n=1.004 5-meting: n=1.008 4-meting: n=1.022 3-meting: n=987 2-meting: n=1.065 1-meting: n=1.065 0-meting: n=1.082
Respons	Totaal zijn 1.334 panelleden gestart aan de vragenlijst. Netto hebben 1.131 panelleden de vragenlijst volledig afgerond. Na de kwaliteitscheck zijn er 1.090 respondenten over gebleven.



Onderzoek in vogelvlucht (2/2)

Veldwerk

Het veldwerk van de 8-meting heeft plaatsgevonden van dinsdag 16 juni 16:00 uur tot en met woensdag 17 juni 09:00 uur.

De gemiddelde invultijd van de vragenlijst bedroeg: 7 minuten en 50 seconden

Veldwerk periode voorgaande metingen:

7-meting: donderdag 14 mei 17:00 t/m vrijdag 15 mei 08:00.

6-meting: donderdag 30 april 16:00 t/m vrijdag 1 mei 09:00.

5-meting: donderdag 16 april 15:00 t/m vrijdag 17 april 08:00.

4-meting: vrijdag 27 maart 19:00 t/m zondag 29 maart 11:00.

3-meting: vrijdag 13 maart 18:15 t/m zondag 15 maart 9:00.

2-meting vrijdagmiddag 6 maart 15:15 uur t/m zondagochtend 8 maart 9:00 uur.

1-meting: woensdag 26 februari 15:00 t/m donderdag 27 februari 15:00.

0-meting: vrijdag 14 februari t/m maandag 17 februari.

Weging

De steekproef is gewogen naar Nederland 18+ representatief (op de variabelen geslacht, leeftijd, opleiding, gezinsgrootte en Nielsen MOA). De weegefficiency bedraagt 95% wat goed te noemen is.





MarketResponse

Data ▶ Insights ▶ Consultancy